

Projekt E-Bezpečí – Centrum prevence rizikové virtuální komunikace
Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Žižkovo nám. 5, Olomouc, 771 40

Co je to kyberšikana?

Kyberšikana je **šikanování jiné osoby** (ubližování, ztrapňování, obtěžování, ohrožování, zastrašování apod.) **s využitím internetu, mobilních telefonů či jiných informačních a komunikačních technologií.**

Jaké projevy označujeme termínem kyberšikana?

1. Zásílání urážlivých, zastražujících, zesměšňujících nebo jinak ztrapňujících zpráv či pomluv (e-mail, SMS, chat, ICQ, Skype).
2. Pořizování zvukových záznamů, videí či fotografií, jejich upravování a následné zveřejňování s cílem poškodit zachycenou osobu.
3. Vytváření internetových stránek, které urážejí, pomlouvají či ponižují konkrétní osobu (blogy a jiné www stránky).
4. Zneužívání cizího účtu (e-mailového, diskuzního apod.).
5. Vydírání pomocí mobilního telefonu nebo internetu.
6. Obtěžování a pronásledování voláním, psaním zpráv nebo prozváněním.
7. A další.

Případy kyberšikany

Oběť: Ghyslain Raza (14 let, Kanada)

Ghyslain natočil sám sebe při předvádění bojové scény z Hvězdných válek. Spolužáci mu nahrávku ukradli a pro pobavení ostatních ji zveřejnili na internetu. Nahrávka obletěla celý svět, byla mnohokrát upravována, vzniklo množství webů a blogů, na kterých byl chlapec zesměšňován, byl parodován dokonce v seriálech (např. South Park).

Důsledky: Ghyslain se psychicky zhroutil a musel se dlouhodobě léčit.

Oběť: Ryan Patrick Halligan (13 let, USA)

Ryan byl obětí fyzické šikany. Začal se učit kick-box a chlapci, který ho šikanoval, se úspěšně postavil. Hoch ho pak veřejně označil za gaye. Ryan se chtěl této pověsti zbavit, proto navázal internetový vztah s populární dívkou ze školy. Po čase zjistil, že se dívka románkem s ním jen bavila a že jejich důvěrné zprávy přeposílala dalším spolužákům a společně se mu posmívali.

Důsledky: Patrick se oběsil.

Oběť: Anna Halman (14 let, Polsko)

Pět spolužáků podrobilo Annu před celou třídou sexuální šikaně (strhali z ní šaty a předstírali, že ji znásilňují). Celou scénu nahráli na mobil a vyhrožovali jí, že nahrávku zveřejní na internetu, což také později udělali.

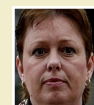
Důsledky: Anna spáchala sebevraždu.

Oběť: Megan Meier (13 let, USA)

Megan prožívala několik týdnů virtuální lásku s chlapcem, se kterým se seznámila na internetu. Pak jí chlapec začal psát zprávy plné nenávisti, jak je odporná a jak by byl svět bez ní lepší.

Důsledky: Megan se oběsila.

Při vyšetřování se zjistilo, že **za chlapce se vydávala 50letá matka Meganiny bývalé kamarádky**, a tímto způsobem se jí chtěla pomstít za to, že pomlouvala její dceru.

Co je stalking a kyberstalking?

Kyberstalking [kyberstókin] je **zneužívání internetu, mobilních telefonů či jiných informačních a komunikačních technologií ke stalkingu**, což je **opakované stupňované obtěžování**, které může mít různou podobu a intenzitu. Stalker (pronásledovatel) svou oběť například bombarduje telefonáty, SMS zprávami, e-maily, popř. zprávami zasílanými pomocí ICQ, Skypu nebo chatu, posílá jí „dárky“, které oběť nechce atd. Nejčastějšími oběťmi stalkingu jsou bývalí partneři, osoby, jež neopětují city stalkera, celebrity, politici apod.

Jaké projevy označujeme termínem stalking?

1. **Opakované a dlouhodobé pokusy kontaktovat oběť** pomocí dopisů, e-mailů, telefonátů, SMS zpráv, zasíláním vzkazů na ICQ, VoIP (např. Skype), v chatu, zasíláním různých zásilek s dárky apod.
2. **Demonstrování moci a síly stalkera** (výhrůžky).
3. **Ničení majetku oběti** (např. oken, auta, domácích zvířat, zasílání počítačových virů apod.).
4. **Stalker označuje sám sebe za oběť.**
5. **Snaha poškodit reputaci oběti** (stalker rozšiřuje o oběti nepravdivé informace v jejím okolí).

Co je kybergrooming?

Termínem kybergrooming [kybergrúmin] označujeme **jednání osoby, která se snaží zmanipulovat vyhlédnutou oběť a řadou psychologických technik ji donutit k osobní schůzce**. Výsledkem schůzky může být sexuální zneužití oběti, fyzické mučení apod. Útočník s obětí komunikuje pomocí informačních a komunikačních technologií, využívá zejména veřejný chat, SMSkování, ICQ a Skype.

Jak probíhá útok?

Útočník (např. manipulátor, deviant) používá postupy, jimiž se snaží získat osobní údaje oběti (jméno, fotografie apod.), aby je mohl následně využít k jejímu vydírání (např. vyhrožuje, že zveřejní fotografie oběti spolu s urážlivým nebo nepravdivým komentářem o její sexuální orientaci).

1. Etapa vzbuzení důvěry a snaha izolovat oběť od okolí

Vždy pochybujte o důvěryhodnosti anonymních uživatelů internetu!

2. Etapa podplácení dárky či službami, za něž se snaží získat materiály, které lze využít k vydírání oběti

Nenechte se podplatit, vaše soukromí a bezpečí je cennější!

3. Vyvolání emoční závislosti oběti na útočnickovi

Nedovolte, aby váš virtuální vztah poškodil vztahy v reálném světě (např. komunikaci s rodiči)!

4. Osobní setkání

Uvědomte si, jak nebezpečná může být schůzka s člověkem, kterého znáte jen z internetu (může vám lhát, vydávat se za někoho jiného)!

Útočník postupuje strategicky. Nenechte se ovlivnit v žádné části manipulace a nikdy neznámému člověku neprozrazujte osobní údaje!

Příklady kybergroomingu

Usvědčený deviant **Pavel Hovorka** (vrátný v tiskárnách) využíval k seznamování s oběťmi několik způsobů – např. chat, inzeráty, v nichž předstíral, že vybírá děti z dětských domovů do soutěže Dítě VIP apod. Osobní informace a fotografie, které od dětí získal, pak použil k vydírání. Kombinací vydírání a uplácení přiměl některé děti k osobní schůzce.

Důsledky: Znásilňování a zneužívání 20 chlapců.

Fotodokumentace byla převzata z českých a zahraničních zpravodajských serverů Mediafax.cz, YouTube.com, ABCnews.go.com, Wikipedia.org, Hoax.cz.